

Gönderilme Tarihi: 15 Mayıs 2018; Revize Edilmiş Hali: 04 Haziran 2018; Kabul Tarihi: 01 Temmuz 2018
Çevrimiçi Yayın Tarihi: 07 Temmuz 2018

FINANSAL OKURYAZARLIK VE FARKINDALIĞININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ SBMYO ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA¹

Nazan GÜNGÖR KARYAĞDI²

ÖZ

Küreselleşen finansal yapı içerisinde bireylerin ekonomik özellik taşıyan yatırım, bütçeleme, harcama, tasarruf vb. alışkanlarında değişiklikler olmaya başlamıştır. Bu değişikliklere bağlı olarak, kullanılan finansal ürün/araç çeşitliliğinin artması kaçınılmaz olmuştur. Artan çeşitlilikler bireyleri alternatif finansal kararlar almaya itmiştir. Toplumdaki bireylerin finansal olarak karar almalarını etkileyen önemli etmenlerden biri sahip oldukları finansal bilgiler ve yeterliliğidir. Bu konudaki farkındalık ise, finansal okuryazarlık kavramının önemini vurgulamaktadır. Finansal okuryazarlık, bireylerin elde ettikleri gelirleri, yatırımlarını, para yönetimi ve bütçeleme davranışlarını inceleyip, ortaya çıkan riskleri rasyonel bir şekilde yönetebilmesi amacıyla gündeme gelmiş bir kavramdır. Ayrıca bu kavram; finansal ekonominin etkinliğini artırmanın yanında tüketici haklarının korunmasına, tüketicilerin harcamalarını kontrol altına almasına ve finansal ekonomi içerisindeki sorunları minimum seviyeye indirmede destek sağlayıcı bir rol üstlenmektedir.

Bu doğrultuda, çalışma Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık hakkındaki bilgi ve tutumlarını öğrenmek, finansal piyasa içinde ne kadar etkin bir rol oynadıklarının farkında olmalarını sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Ekonomi, Yatırım, Üniversite, Tutum

JEL Sınıflandırma Kodları: G32- G0-E22-I0-D00

1 Bu makale, Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından 03-05 Mayıs 2018 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Uygulamalı İşletme, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Sempozyumunda sözlü bildiri olarak kısmen sunulmuş ve 978-605-99-45-19-6 ISBN'li Bildiriler Kitabında özet olarak yer almıştır.

2 Öğr.Görv.,Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,
e-posta: ngkaryagdi@beu.edu.tr; <https://orcid.org/0000-0002-4833-4849>

Bitlis Eren University Towards Determination of Financial Literacy and Awareness An Application on SBMY Students

ABSTRACT

Within the globalized financial structure, changes in habits are beginning to happen in economic characteristics such as investment, budgeting, expenditure, saving and so on. Depending on these changes, the increase in the diversity of the financial product / tool used becomes inevitable. Increasing diversity has motivated individuals to make alternative financial decisions. One of the important factors affecting the financial decisions of individuals in society is their financial information and their competence. This awareness highlights the importance of the concept of financial literacy. Financial literacy is a concept for examining income, investments, money management and budgeting behaviors that individuals have gained and managing risks in a rational way. In addition, this concept; as well as enhancing the efficiency of the financial economy, it also plays a supporting role in protecting consumer rights, controlling consumer spending and minimizing problems in the financial economy.

In this respect, study, a questionnaire was applied to the students who were studying at the Vocational School of Social Sciences of Bitlis Eren University, learning the knowledge and attitudes of the students about financial literacy and being aware of how effective they are playing in the financial market.

Key words: Financial Literacy, Financial Economics, Investment, University, Attitude

Jel Classification: G32- G0-E22-I0-D00

GİRİŞ

Finansal okuryazarlık kavramı, son yıllarda ölkemizde sıklıkla araştırmalara konu olmuş bir kavramdır. Finansal sistem içerisinde yaşanan ekonomik belirsizlikler ve karmaşıklıklar ciddi boyutlu değişimleri kaçınılmaz hale getirmiştir. Bireyler tarafından alışıması zor olan bu değişimler finansal bilgiye sahip olmanın ve bunları etkin bir şekilde kullanabilme becerisinin ne kadar önemli olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan, finansal okuryazarlık kavramı insanlara yardımcı olma açısından önemli bir kavram niteliği taşımaktadır.

Toplumda yer alan bütün bireylerin aynı düzeyde finansal bilgiye sahip olduğu söylenemez. Bir finansal sorunla karşı karşıya gelmeleri halinde finansal bilgi eksikliği olan ve çözüm üretemeyen bireyler, çevredeki diğer bireyleri taklit ederek ya da onlara danışarak çözüm bulmaya çalışırlar. Bu nedenle, finans biliminde eğitim alanların uzmanlaşmış olduğu düşüncesi yaygındır. Ancak yaşanan finansal gelişmeler tüm toplumu ilgilendirdiği için ve alınan finansal kararlar söz konusu olduğu için kimse kendini bu bilimden soyutlayamaz. Bu bakımdan toplumda az da olsa her birey finansal bilgi sahibidir. Sahip olunan bu bilgiler için farkındalık oluşturmak, bilgilerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla hükümetlerin, finansal sistem içerisinde yer alan araştırmacıların ve akademisyenlerin dikkatini çeken finansal okuryazarlık üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Finansal okuryazarlıkla beraber gelişen finansal tutum ve davranışlar; alınan yatırım kararları, gelecekle ilgili yapılan bütün maddi planlamalar da dikkat çeken konular arasına girmiştir. Ve bu doğrultuda, gerek dünyada gerekse ölkemizde bu konuya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sayesinde ise, bireylerin bilgi, tutum ve davranışları çeşitli stratejilerle ölçölmüş olup eksiklikler temel düzeyde eğitimler verilerek giderilmeye çalışılmıştır.

Söz konusu çalışmamızda üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık hakkındaki düşüncelerini öğrenmekle beraber finansal okuryazarlık farkındalıklarını ölçmek amacıyla; öncelikle Finansal Okuryazarlık hemen akabinde Finansal Okuryazarlık ve Finans Eğitimi Arasındaki İlişki konularına yer verilecektir. Daha sonra Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik yapılan anket çalışması ve bulgularına yer verilecektir.

2. FİNANSAL OKURYAZARLIK KAVRAMI İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Finansal Okuryazarlık Kavramı ve Önemi

“Finans, sosyal bir bilim dalı olmasının yanı sıra karmaşıklığı nedeniyle

toplumda sadece uzmanlar tarafından ilgilenilen bir alan olarak algılanmaktadır. Bu bağlamda, finans tüm toplumu çok yakından ilgilendiren bir bilimdir. Finans sisteminde bu denli önemli bir yere sahip olan tüketici grubu bu sistemin dışında kalarak uzmanlara teslim olmuştur. Aslında tüm bireyler yaşamları boyunca büyük ya da küçük birçok finansal kararlar almakta ve bu bireylerin yaşam biçimlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Artık dünyada kendinden sıkça söz ettiren finansal okuryazarlık hükümetlerin ve araştırmacıların dikkatini çekmiş ve finansal okuryazarlık üzerine çalışmalar yapmaya itmiştir” (Biçer ve Altan, 2016: 1501). Finansal okuryazarlık konusunda gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde, genel olarak finansal okuryazarlık düzeyinin düşük seviyelerde çıktığı görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkması sadece kişilerin sorunu değil, aynı zamanda ulusal finansal bir problemin var olduğunu ortaya koymaktadır. Tasarruf yapma davranışının topluma benimsetilmemiş olması, haciz ve iflas gibi olumsuz sonuç doğuran olayların çoğalması, ulusal bazda ortaya çıkan başlıca sorunlardır. Bu sebepler neticesinde finansal okuryazarlığın yaş, cinsiyet ve sosyal statü ayırımı yapılmaksızın topluma yayılması gerekmektedir (Bayram, 2010: 16).

Finansal okuryazarlık kavramı, son yıllarda finansal piyasalardaki gelişmeler ile demografik gelişmeler ve emeklilik sistemlerine ilişkin tüketicilerin finansal karar alma süreçlerini etkileyecek politika değişiklikleri ile gitgide önem kazanmıştır (Karataş,2017: 19-25). 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde meydana gelen finansal krizin dünya ekonomileri üzerinde oluşturduğu negatif etki sonucu girilen resesyon dönemi, finansal piyasalara yönelik bilgi düzeyi eksikliği sorununu gözler önüne sermiştir. Yapılan araştırmalarda, finansal bilgi düzeyi eksikliğinin, krizlerin oluşmasında önemli bir rol oynadığı kanıtlanmıştır. Diğer taraftan yaşanan 2008 krizi süreci sonucu finansal ürünlerin artan çeşitlilikteki karmaşık yapısı, finansal ürünlerin anlaşılabilirliği açısından da finansal okuryazarlığı giderek önem kazanan bir konu haline getirmiştir (Er ve diğerleri, 2017: 76).

Finansal okuryazarlık kavramı için üzerinde fikir birliği sağlanmış henüz bir tanım bulunmamaktadır. Finansal okuryazarlık kavramını kullanan yazar, araştırmacı ve kurumların tanımlamaları farklılık göstermektedir. Ülkelerde kullanılan kavram da bile tam bir uyum söz konusu değildir. Bu açıdan her ülke farklı kavramları tercih etmektedir. İngiltere ve Kanada’da “finansal yeterlilik (financial capability)”, ABD ve Avustralya’da “finansal okuryazarlık (financial literacy)” kavramını kullanmaktadır. Diğer yandan bazı yazar ve kurumlar “finansal farkındalık (financial awereness)” kavramını kullanmaktadır. Ayrıca “finansal eğitim (financial education)” kavramı da bu kavramlarla beraber kullanılmaktadır (Gökmen, 2012: 17).

Finansal okuryazarlık kavramı ile ilgili birbirinden farklı birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımların bazıları şöyledir:

“Amerikan Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Enstitüsü (American Institute of Credified Public Accountants)’e göre finansal okuryazarlık; Bir kimsenin hayattaki amaçlarına ulaşabilmesi ve finansal refahı yakalayabilmesine yönelik basiretli kararlar vermesi için finansal durumunu etkin bir şekilde değerlendirmesi ve idare etmesi kabiliyetidir” (www.aicpa.org).

Diğer bir tanımlamada ise finansal okuryazarlık, kişilerin para yönetimini gerçekleştirirken bilinçli değerlendirmelerde bulunmaları ve etkili kararlar alabilmeleri olarak ifade edilmiştir (Goel ve Khanna, 2013: 338).

Finansal okuryazarlık tanımlamaları incelendiğinde Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün yapmış olduğu tanımlamada ise finansal okuryazarlık, finansal tüketicilerin finansal kavramlar ve finansal ürünler hakkında bilgilendirilmesini ya da ortaya çıkan finansal riskler ve tercihler arasında seçim yapabilecek farkındalığa sahip olunmasını sağlayarak finansal refahı artırma sürecidir denilmektedir (Elmas ve Yılmaz, 2016: 118). Amerikan Başkanları Danışma Komitesi Finansal Okuryazarlık Komitesinde yer alan başka bir tanımda ise, bireylerin bilgi ve yeteneklerini finansal kaynakları yaşam boyu finansal refah açısından verimli kullanabilme yetisi olarak tanımlanmıştır. Aynı komite tarafından bireylerin finansal okuryazar sayılabilmesi için, şu yetenekleri taşıması gerektiği belirtilmektedir (Er ve diğerleri, 2017: 76):

1. Finansal sistemin işleyişi ve finansal kurumlar ile ilgili farkındalık.
2. Nakit akımı yönetimi.
3. Kaynaklar ve öncelikleri göz önüne alarak bütçe hazırlayabilmek.
4. Ölüm, sakatlık gibi acil durumlar için rezerv oluşturabilmek.
5. Konut gereksinimlerinin karşılanmasında kira ve satın alma seçeneklerini değerlendirebilmek.
6. Kredi temini ve kredilendirme sürecinde seçenekleri değerlendirebilmek.
7. Emeklilik dönemini planlamak ve bireysel emeklilik hesabını yönetmek.
8. Finansal riskleri tanımlayabilmek ve gerektiğinde devredebilmek.
9. Temel yatırım araçlarını risk ve getiri ilişkisi çerçevesinde değerlendirebilmek.

“Finans piyasalarında yaşanan serbestleşme eğilimleri yeni finansal ens-

trümanların ortaya çıkmasına, uygulamalarda değişiklikler yaşanmasına neden olmuş ve finansal ürünleri karmaşık bir hale getirmiştir. Bu durum, başta birey ve hane halkı olmak üzere ekonomik sistem içerisinde finansal karar alanların gerek gündelik yaşamlarına gerekse uzun dönemli planlarına ilişkin algı, tutum ve davranış sürecinde önemli rol oynamaktadır (Ergun ve diğerleri, 2014: 849-850). Dolayısıyla, son yıllarda finansal okuryazarlık konusu devletler, politikacılar, bankalar, ekonomistler ve eğitimciler gibi birçok farklı grup tarafından sıkça gündeme getirilmektedir. Günden güne karmaşıklaşan finans dünyası ile karşı karşıya olan genç neslin finansal bilgi düzeylerinin yetersiz olması finansal okuryazarlık konusunda yetkililerin endişelerinin artmasına neden olmaktadır. Finansal bilgi düzeyinin düşük olması bireyleri finansal kararlar alırken zora düşürmektedir. İşletmelerde finansal kararları finans veya muhasebe yöneticileri alırken hane halkında bu kararlar genellikle ebeveynler tarafından alınmaktadır. Ebeveynleriyle birlikte yaşayan öğrenciler için bu kararlar hayatlarının belirli noktalarına kadar karşılırlarına çıkmamaktadır. Birçok öğrenci için üniversite, hayatlarında ilk kez özgürlüklerine kavuşmayı temsil etmektedir. Bu özgürlük finansal kararları da bir bakıma kendi başlarına almak anlamına gelmektedir” (Kılıç ve diğerleri, 2015: 130; Biçer ve Altan, 2016: 1504). Finansal okuryazarlık düzeyinin arttırılmasıyla ortaya çıkabilecek olumsuzluklar bir nebze de olsa azaltılabilir. Bu açıdan finansal okuryazarlık günümüzde oldukça önem taşıyan bir kavram niteliğindedir.

2.2. Finansal Okuryazarlık ve Finans Eğitimi Arasındaki İlişki

Finansal eğitim kavramı, bireysel yatırımcıların tasarruf motivasyonunun artırılması, yatırım yönetimi, finansal araçlarla doğru ilişkilerin kurulması, finansal dolandırıcılık girişimlerine karşı bilinçlendirme ve etkili kredi kullanımı konularında, bireylerin finansal güvenliklerini sağlamayı amaçlayan ve devamlılık gerektiren dinamik bir süreci ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle, finansal eğitim; toplum genelinde finansal okuryazarlığı artıran ve bireylerde asgari finans kültürünün oluşturulmasına hizmet eden, temelde bireylerin yerleşik davranış kalıplarının ve önyargılarının değiştirilmesi ve geliştirilmesini hedefleyen, finansal eğitim öğretim faaliyetlerinin tamamına denir (Altıntaş, 2008: 14).

Finansal eğitim ve finansal okuryazarlık kavramları birbirinden bağımsız düşünölemeyen iki kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Finans eğitimi olmadan finansal olaylara ilişkin analiz ya da yorumlama yapmak oldukça zordur. Bu yüzden finansal okuryazarlığın temelinde finansal ve ekonomik alanda eğitimin öneminin üst düzeyde olduğu bir gerçektir.

Finansal eğitim ve başarı arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz. Pozitif yönde olan bu ilişki ise doğrusal bir yapıya sahiptir.

Eğitim kurumları ya da finans eğitimi veren diğer (kurs, seminer vb.) ortamlarda finansla ilgili eğitim alan bireylerin kararlarında başarı elde edebilmeleri, buna bağlı olarak finansal davranışlarını değiştirebilmeleri beklenen bir durumdur. Finansal okuryazarlık kavramı ile birey maddi açıdan ve bilgi açısından yeterli olabilir. Bu bakımdan maddi olarak zengin olmak ve bilişsel düzeyde yeterli olmak arasında olumlu bir ilişki olduğu söylenebilir. Fakat finansal okuryazarlık ile eğitim arasında sistemli bir ilişkinin varlığı kesinlikle söz konusudur denilemez. Çünkü maddi olarak oldukça varlıklı her bireyin de karşılaştığı finansal sorunları çözmek, rasyonel kararlar alabilmek için finans eğitimine ihtiyacı olmaktadır. Bu nedenle günümüzde birçok ülke başta olmak üzere ülkemizde de finansal eğitimler oldukça artmıştır. Ekonomi içerisinde etkin bir rol üstlenen gençlerin bu konulardaki eksikliklerini gidermek ve dinamik bir yapıyla ekonominin içinde bilinçli bireyler olarak yer almalarını sağlamak eğitimcilerin temel hedefleri içerisinde yer almalıdır.

3. ARAŞTIRMA VE METODOLOJİSİ

Araştırmanın metodolojisi; araştırmanın amacı, araştırmanın kapsamı ve sınırları, araştırmanın yöntemi, araştırmanın hipotezleri, araştırmada kullanılan ölçegin güvenilirlik analizi ve elde edilen bulguların analizi bölümlerinden oluşmaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık hakkındaki bilgi ve tutumlarını öğrenmek, finansal piyasa içinde etkin olup olmadıklarının farkında olmalarını sağlamak aynı zamanda üniversitede aldıkları eğitimin finansal okuryazarlık düzeylerinde meydana getirdiği etkileri ortaya koymak amacıyla ortaya konulmuştur.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu; Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik, Muhasebe ve Vergi, Pazarlama ve Dış Ticaret, Toptan ve Perakende Satış ve Yönetim ve Organizasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada anket tekniği yöntemi kullanılmaktadır. Anketimiz; Demografik Özellikler, Finansal Okuryazarlık olmak üzere iki kısımdan oluşmuştur. Uygulamaya çalışılan anket 228 öğrenciye uygulanmış. 0,05 önem seviyesi dikkate alınarak örneklem büyüklükleri tablosundan elde edilen sonuçlar ne-

ticesinde 202 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmanın anket veri analizleri, SPSS 20 İstatistiki Veri Analizi Paket Program aracılığıyla yapılmıştır. Derlenen verilerde frekans analizleri, anova testi, ki-kare testi ve regresyon analizi gibi istatistiki analizler kullanılmıştır.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amaçlarına göre 5 hipotez belirlenmiştir. Bu hipotezler aşağıda belirtildiği gibidir:

H₁: Finansla ilgi eğitim alma durumu önermesine verilen yanıtlar ile finans alanında başarılı olabilmek tamamen finans eğitimi almaya bağlıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Finansal bilgiyi sürekli geliştirmek önermesine verilen yanıtlar ile finansal ve ekonomik alanlara ilginiz var mıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Finansal konularda her zaman bilenlerden destek alırım önermesine verilen yanıtlar ile finansal konularda aile bireylerine danışma arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Finansal olaylar karşısında başarılı olmak sayısal zekâ gerektirir önermesine verilen yanıtlar ile öğrenim alanı sayısal olan öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₅: Finansla ilgili eğitim alma durumu ile dünyada ve Türkiye'deki finansal gelişmeleri takip ederim arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.5. Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenilirlik Analizi

Gerçekleştirilen anket çalışmasının güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla yapılan güvenilirlik analizi sonucu, Cronbach alfa katsayısı 0,869 olarak bulunmuştur. Cronbach alfa katsayısının 0,80-1,00 arasında olması anketin çok güvenilir olduğunu göstermektedir (Elmas ve Yılmaz, 2016: 121)

3.6. Elde Edilen Bulguların Analizi

Çalışmada anket yöntemi ile elde edilen verilerin analizi IBM SPSS Statistic 20 programı ile yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasında demografik özelliklerin frekans analizi sonuçları ve hipotezlere uygulanan analiz sonuçları aşağıda verilmiştir

3.6.1. Frekans Analiz Sonuçları

Çalışmada uygulanan anketin demografik özelliklerine verilen cevapların frekans analizleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.Cinsiyetiniz

	F	%
Erkek	89	44,1
Kadın	113	55,9
Toplam	202	100,0

Ankete katılım sağlayan öğrencilerin % 44,1'i erkek ve % 55,9'u ise kadın olmak üzere toplam 202 öğrenci vardır.

Tablo 2.Yaşınız

	F	%
16-20 Yaş Arası	80	39,2
21-25 Yaş Arası	111	55,0
26-30 Yaş Arası	6	3,3
30 ve Üstü	5	2,5
Toplam	202	100,0

“Yaşınız?” sorusuna verilen yanıtlardan katılımcı olan öğrencilerin çoğunluğunun 21-25 yaş arası olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Barınma Yeri

	F	%
Öğrenci Yurdu	106	52,5
Apart	5	2,5
Daire(Kiralık)	32	15,8
Aile/Akraba Evi	54	26,7
Diğer	5	2,5
Toplam	202	100,0

Barınma yeri sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin % 52,5'i öğrenci yurtlarında kalmakta; %26,7'si ise aile/akraba ile yaşamaktadır.%15,8 oranında öğrenci ise Kiralık dairelerde barınmakta olup geri kalan %2,5 oranındaki öğrenci ise apartlar da barınmaktadır.

Tablo 4.Öğrenim Alanı

	F	%
Sözel	108	53,5
Sayısal	94	46,5
Toplam	202	100,0

Öğrencilerin öğrenim alanının %53,5'i sözel ; % 46,5'i ise sayısaldır.

Tablo 5. Aile Geçim Kaynağı

	F	%
Maaş-Ücret	139	68,8
İşletme Kârı	23	11,0
Kira Geliri	2	1,0
Faiz Geliri	2	1,0
Diğer	36	18,2
Toplam	202	100,0

Aile geçim kaynaklarına bakıldığında birçok öğrencinin ailesinin % 68,8 oranında Maaş-Ücret cevabı verdiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6. Ailenin Aylık Gelir Miktarı

	F	%
1500 TL ve altı	77	38,1
1500-2000	57	28,2
2000-2500	29	14,4
2500-3000	14	6,9
3000 ve üzeri	25	12,4
Toplam	202	100,0

Aylık gelirin %38,1'ini 1500 TL ve altı oluştururken; % 28,2 'sini ise 1500-2000 TL oluşturmaktadır. Bu durum da, öğrencilerimizin ailelerinin birçoğunun gelir miktarı 0-2000 TL arasında olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 7. Finansal ve Ekonomik İlgı

	F	%
Evet	107	53,0
Hayır	95	47,0
Toplam	202	100,0

Öğrencilerin finans ve ekonomik konulara olan ilgileri ölçülmek istenmiş ve %53,0 oranında “Evet” yanıtı alınmış % 47,0 oranında ise “Hayır” yanıtı alınmıştır. Yapılan görüşmelerde “ Neden Hayır?” sorusu yöneltildiğinde finansal ve ekonomik olayların karmaşık bir yapıya sahip olması, zor bir alan olması gibi cevaplar alınmıştır. Bu durum üniversitelerimiz de finans derslerinin eğitimini yeteri kadar verilmediğini; bireylerde finans ve ekonomiye ilişkin önyargıların yok edilmesi amacıyla çalışmaların yetersiz olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 8.Finansal ve Ekonomik Bilgileri Öğrenme Aracı

	F	%
Aile	13	6,4
Okul	45	22,3
İnternet	73	36,1
Televizyon	28	13,9
Sosyal Medya	16	7,9
Basılı Yayınlar	5	2,5
Bilgi Yok	22	10,9
Toplam	202	100,0

Öğrencilerin finansal ve ekonomik bilgileri öğrenme araçlarına bakıldığında 1.sırada % 36,1 oranıyla internet yer almaktadır. Bu durum, bireylerin gelişen teknolojiye ayak uydurduğunu ve bilgi teknolojilerini hayatın her alanında yaygın bir şekilde kullandığını göstermektedir.

Tablo 9.Finansal ve Ekonomik Bilgileri Takip Etme Sıklığı

	F	%
Her gün	20	9,9
Haftada Birkaç Kez	77	38,1
Ayda Birkaç Kez	49	24,3
Takip Etmiyorum	56	27,7
Toplam	202	100,0

Finansal ve ekonomik bilgileri takip etme sıklığına bakıldığında ise, %38,1 oranıyla öğrencilerin haftada birkaç kez takip etme sıklıklarının olduğunu görmekteyiz.

Tablo 10.Eğitim Alma Durumu

	F	%
Evet	42	20,8
Hayır	160	79,2
Toplam	202	100,0

Finansla ilgili eğitim alanların oranı % 20,8 iken almayanların oranı ise %79,2'dir.Bu durum, sosyal bilimler meslek yüksekokulunda her bölümde finansla ilgili eğitim verilmediğini göstermektedir.

Tablo 11.Finansal Konularda Danışma

	F	%
Evet	80	39,6
Hayır	54	26,7
Ara Sıra	68	33,7
Toplam	202	100,0

Finansal konularda danışma sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında % 39,6 oranında da “Evet” yanıtının; % 33,7 oranında ise “Ara Sıra” yanıtının olduğunu görmekteyiz. Bu durum öğrencilerin gerektiği zaman finansal konularda danışarak destek almanın önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 12.Kredi Kartı Kullanımı

	F	%
Evet	95	47,0
Hayır	107	53,0
Toplam	202	100,0

Kredi kartı kullanımı sorulduğunda öğrencilerin %53 oranıyla “Hayır” cevabının daha çok verildiği görülmektedir. Kredi kartı kullanmama sebepleri içerisinde ise ailelerinin gelir durumu ve kendi harcama miktarları sebep olarak gösterilmiş olup, aylık harcama miktarına verilen sorular bu cevapları doğrulamıştır

Tablo 13.Aylık Harcama

	F	%
0-250	60	29,7
250-500	76	37,6
500-750	37	18,3
750-1000	19	9,4
1000 ve üstü	10	5,0
Toplam	202	100,0

Aylık harcama miktarı sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında genelde öğrencilerin çoğunluğunun 0-500 TL arası harcamalarının olduğunu görmekteyiz. Bir önceki sorumuzda kredi kartı kullanımına ilişkin verilen cevaplar ve bu soruya verilen cevaplar karşılaştırılınca aylık harcama miktarı 0-500 TL arası olan öğrencilerin çoğunluğunun kredi kartı kullanmadığı ortaya çıkmaktadır.

3.6.3. Hipotezlerin Analiz Sonuçları

H₁: Finansla ilgi eğitim alma durumu önermesine verilen yanıtlar ile finans alanında başarılı olabilmek tamamen finans eğitimi almaya bağlıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 14.Finans Alanında Başarılı Olma

	Finansla ilgili eğitim aldınız mı?	N	X ²	P
Finans alanında başarılı olma	Evet	37	4,968 ^a	,291
	Hayır	160		
	Toplam	197		

“Finansla ilgi eğitim alma durumu önermesine verilen yanıtlar ile finans alanında başarılı olabilmek tamamen finans eğitimi almaya bağlıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır hipotezinde” % 5 önem seviyesi doğrultusunda bakıldığında anlamlılık olmadığını görmekteyiz.

H₂: Finansal bilgiyi sürekli geliştirmek önermesine verilen yanıtlar ile finansal ve ekonomik alanlara ilginiz var mıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 15. Finansal Bilgiyi Geliştirme

	Finansal ve ekonomik alanlara ilginiz var mıdır?	N	Z	P
Finansal bilgimi sürekli geliştiririm	Evet	107	2,63	,106
	Hayır	92		
	Toplam	199		

“Finansal bilgiyi sürekli geliştirmek önermesine verilen yanıtlar ile finansal ve ekonomik alanlara ilginiz var mıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezinde %5 önem seviyesine göre anlamlılık yoktur.

H₃: Finansal konularda her zaman bilenlerden destek alırım önermesine verilen yanıtlar ile finansal konularda aile bireyelerine danışma arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 16. Finansal Konularda Destek Alma

	Finansal konularda aile bireyelerine danışma	N	Z	P
Finansal konularda her zaman bilenlerden destek alırım	Evet	80	3,240	0,041**
	Hayır	53		
	Ara Sıra	68		
	Toplam	201		

Finansal konularda her zaman bilenlerden destek alırım önermesine verilen yanıtlar ile finansal konularda aile bireyelerine danışma arasında istatistiksel olarak % 5 önem seviyesinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

H₄: Finansal olaylar karşısında başarılı olmak sayısal zekâ gerektirir önermesine verilen yanıtlar ile öğrenim alanı sayısal olan öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 17. Finansal Olaylar Karşısında Başarı

	Öğrenim Alanınız	N	X ²	P
Finansal olaylar karşısında başarılı olmak sayısal zekâ gerektirir.	Sözel	106	6,048 ^a	,196
	Sayısal	94		
	Toplam	200		

“Finansal olaylar karşısında başarılı olmak sayısal zekâ gerektirir önermesine verilen yanıtlar ile öğrenim alanı sayısal olan öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezinde %5 önem seviyesine göre anlamlılık yoktur.

H₅:Finansla ilgili eğitim alma durumu ile dünyada ve Türkiye’deki finansal gelişmeleri takip ederim arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 18. Finansal Gelişmeleri Takip Etme

	Finansla ilgili eğitim aldınız mı?	N	X ²	P
Dünyada ve Türkiye’deki finansal gelişmeleri takip ederim	Evet	37	13,925 ^a	,008 ^{**}
	Hayır	160		
	Toplam	197		

“Finansla ilgili eğitim alma durumu ile dünyada ve Türkiye’deki finansal gelişmeleri takip ederim arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Hipotezde % 5 önem seviyesine göre anlamlı bir ilişki söz konusudur.

SONUÇ

Finansal okuryazarlık kavramı genel olarak bireylerin kazançlarını finansal sistemi göz önünde bulundurarak yönetebilme yetkinliği olmakla beraber elde edilen gelirler doğrultusunda yatırım kararlarını değerlendirme süreci olarak da görülmektedir. Son zamanlarda gerek araştırmalarda gerekse finansal piyasalarda önemi sürekli vurgulanan bu kavram birey ve toplum açısından da önemlidir. Toplumun her kesimi tarafından iyice algılanmalı ve bu noktada eğitimler ön planda tutulmalıdır. Araştırmamızdaki amacımız; Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık hakkındaki bilgi ve tutumlarını öğrenmek, finansal piyasa içinde etkin olup olmadıklarının farkında

olmalarını sağlamak aynı zamanda üniversitede aldıkları eğitimin finansal okuryazarlık düzeylerinde meydana getirdiği etkileri ortaya koymaktır. “Finansla ilgi eğitim alma durumu önermesine verilen yanıtlar ile finans alanında başarılı olabilmek tamamen finans eğitimi almaya bağlıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezimiz regresyon yöntemi ile analiz edilmiş olup; finans eğitimi almanın önemini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan “Finansal bilgiyi sürekli geliştirmek önermesine verilen yanıtlar ile finansal ve ekonomik alanlara ilginiz var mıdır arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi ise finansal ve ekonomik alanlara olan ilginin de öğrenciler açısından değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Ki-kare testi uygulanan “Finansal konularda her zaman bilenlerden destek alırım önermesine verilen yanıtlar ile finansal konularda aile bireylerine danışma arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi ise finansal konularda destek alırken aile bireylerinin tercih edildiğini ve bunun da alınan kararlar da etkili olduğunu göstermektedir. “Finansla ilgili eğitim alma durumu ile dünyada ve Türkiye’deki finansal gelişmeleri takip ederim arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezinde ise finansla ilgili eğitim almanın gelişmeleri takip etme üzerinde etkili olduğunu görmekteyiz.

Araştırma sonucunda ankete katılan ve üniversitede öğrenim gören öğrencilerin çeşitli sosyal iletişim araçları sayesinde finansal gelişme ve değişimlerle ilgili bilgileri kolayca elde ettikleri “Finansal ve Ekonomik Bilgileri Öğrenme Aracınız?” sorusuna %36,1 oranında “İnternet” cevabının verilmesi ile ortaya çıkmıştır. Ve bu sayede bilgilere kolayca erişme ve kavrama eğilimi içinde olan öğrenciler eğitim, seminer vb. yollarla daha da donanımlı hale getirilecektir. Yine varılan sonuçlardan biri öğrencilerin harcama miktarlarının çoğunlukla 250-500 TL arasında ve bu oranın 37,6 olduğunu; ailelerin ise aylık gelir miktarlarının % 38,1 oranında 1500 TL ve altı olduğunu görmekteyiz. Bu durum, öğrencilerin harcama miktarları ile ailelerin aylık gelir durumu arasında doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ayrıca finansal konularda aile bireylerine danışan öğrencilerin verdiği yanıtlardan yola çıkarak finansal konularda bilenlerden destek alındığı arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Bu durum, öğrencilerin aile bireylerini finansal kararlar almada başarılı gördüklerinin göstergesidir.

Çalışmamız, yarına yön verecek olan bireylerin finansal algı ve farkındalığını ortaya koymaya yönelik gerçekleştirilmiştir. Finansal okuryazarlık seviyesinin arttırılması hem çalışmaya yön veren gençlerimiz hem de gelecek kuşaklar ve ülke ekonomisi için yararlı olacaktır. Bu amaçla, finansal eğitim ve finansal okuryazarlık kavramlarının birbiriyle olan pozitif ilişkisinin yapılan çalışmalarda göz ardı edilmemesi ve bireylere gerekli eğitimlerin bu doğrultuda verilmesi önemlidir. Bu durumun göz önünde bulundurulması ise; bireysel refaha, finansal piyasalara, finansal istikrara yönelik çalışmalarda yol gösterici

olacaktır. Böylece, ekonomik ve toplumsal refahı attırmaya yönelik konular daha da irdelenerek işlenmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

- Altıntaş, K.M. (2008). Bireysel Yatırımcılar Açışından Finansal Eğitimin Önemi Toplumda Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Yükseltilmesi ve Bi-reylerde Asgari Finans Kültürünün Oluşturma Süreci. *Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı*.
- Bayram, S. Seçil. (2010). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Biçer, E.B., Altan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Aralık 2016 20(4): 1501-1517*.
- Elmas, B. ve Yılmaz, H. (2016). Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Üzerine Bir Çalışma. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, ss.115-140*.
- Er, B., şahin, Y.E., Mutlu, M. (2017). Finansal Eylem ve Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Finans, Ekonomik ve Politik Yorumlar 2017, Cilt 54, Sayı :630, 75-88*.
- Ergün, B., şahin A. ve Ergin, E., (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(34): 847-864*.
- Gökmen, H. (2012). Finansal Okuryazarlık. *1.Baskı, Hiperlink Yayınları, İstanbul*.
- Goel, Isha. and Khanna, S. Ram. (2013). Financial Education as Tool to Achieve Financial Literacy. *Eastern Economic Forum, 338-345*.
- Karataş, Ç. (2017). Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesinde Merkez Bankalarının Rolü ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İçin Bir Değerlendirme. *TCMB, Uzmanlık Yeterlik Tezi, Ankara*.
- Kılıç, Y., Ata, H., Seyrek, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 66: 129-150*.
- <https://www.aicpa.org/forthepublic/finliteracy.html> (Erişim Tarihi: 04.04.2018).